

**SZENT ISTVÁN
EGYETEM**

Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar
Regionális Gazdaságtani és Vidékfejlesztési Intézet

Vidékgazdaság és élelmiszerbiztonság főbb összefüggései

Készítette: Gódor Amelita Kata, PhD hallgató
Enyedi György Regionális Tudományok Doktori Iskola

Gödöllő, 2014.

A magyar élelmiszeripar helyzete napjainkban

- Nemzeti érdek, hogy képesek legyünk a lakosság biztonságos, jó minőségű, egészséges élelmiszerrel történő ellátását hazai forrásokból biztosítani.
- Magyarországon megtermelt mezőgazdasági termékek számára az élelmiszer feldolgozás jelenti az elsődleges piacot, a mezőgazdasági termékek 2/3-a feldolgozott formában hasznosul.
- Az ország mérsékelt klímája, a kiváló termőföld, a mezőgazdaság számára rendelkezésre álló vízvagyon biztosítja, hogy a megfelelő technológiával és tudással ne csak a hazai lakosságot lássuk el kiváló minőségű és biztonságos élelmiszerrel, hanem jelentős mennyiségű élelmiszert exportálhassunk más országok fogyasztói számára is.

Élelmiszerellátás, élelmiszergazdaság jelentősége

•Nemzetgazdaság és stratégiai jelentőség

- Magyarország jelenleg 120%-os önellátásra képes az alapvető élelmiszerekből. Ez a szint 150%-ra növelhető, ami a globális élelmiszerigény várható jelentős emelkedésével komoly nemzetgazdasági előnyt jelenthet.
- Minden lehetőség meg van ahhoz, hogy a magyar lakosság ellátása magyar termékekkel történjen, az élelmiszeripar kivitele tovább növekedjen.

Élelmiszerellátás, élelmiszergazdaság jelentősége

•Vidéki foglalkoztatás, népesség megtartása, növelése

- Magyar élelmiszeripar a 2. legnagyobb foglalkoztató a feldolgozóipari ágazatok között.
- Vidéki munkahelyek megőrzésében nagyon fontos szerepe van az ágazatnak.
- Különösen fontos szerepet játszanak a vidék munkahelymegtartó képességében a családi vállalkozások, kistermelők, mikro-, kis-és közép vállalkozások
- Kistermelők, őstermelők a helyi igények kielégítésére saját terményeik feldolgozása útján állítanak elő élelmiszert.

vidéki foglalkoztatás növelése

Élelmiszerellátás, élelmiszergazdaság jelentősége

•Minőség, egészséges életmódot támogató élelmiszerek

- Élelmiszer a lakosság egészségét és életminőségét jelentősen befolyásoló tényező
- Törekedni kell arra, hogy a lakosság a lehető legjobb minőségű, magas tápértékű, friss élelmiszerhez jusson

Olyan élelmiszer-ellátó rendszer kialakítása ahol a megtermelt árú a lehető legrövidebb úton, legkevesebb szállítással, tárolással jut el a fogyasztóhoz.

- Törekedni kell az ökológiai gazdálkodás elterjesztésére, lehető legalacsonyabb idegen anyag tartalmú élelmiszerek előállítására

Élelmiszerellátás, élelmiszergazdaság jelentősége

- **Átfogó társadalompolitikai cél**

„Magyar élelmiszer – termelés és a magyar agrárgazdaság komparatív előnyeit kihasználva az európai élelmiszer - előállítás fontos tényezője, és a magyar mezőgazdaság kiegyensúlyozott, versenyképes szereplője, amely az egész lakosság biztonságos és jó minőségű élelmiszerekkel történő ellátása mellett jelentősen hozzájárul a vidék jólétéhez.”

Forrás: Magyarország közép és hosszú távú élelmiszeripari stratégiája 2014-2020

Élelmiszerbiztonság és az élelmiszergazdaság kapcsolata

- Élelmiszergazdaságnak meg kell felelnie az egyre kényesebb és szigorúbb környezetvédelmi elvárásoknak
- Élelmiszerbiztonság iránti érdeklődést az újabb és újabb élelmiszerbotrányok folyamatosan a köztudatban tartják
- Az élelmiszerlánc egyre bonyolultabb, egyre nehezebben követhető nyomon
- Szerteágazó kereskedelmi, gazdasági érdekek motiválják az élelmiszerek forgalmazását, egyre koncentráltabb a termelés - előállítás, bármilyen szándékos, véletlen hiba esetén egyre nagyobb fogyasztói tömeget veszélyeztetnek
- Élelmiszerbiztonság javításáért hozott intézkedések pozitívan hatnak az élelmiszer minőségre, fokozzák a fogyasztók igényességét is. Ez visszahat az élelmiszerlánc szereplőire, előállítókra, forgalmazókra is.

Élelmiszerbiztonság és az élelmiszergazdaság kapcsolata

•Élelmiszerbiztonság fogalma

Élelmiszernek az a tulajdonsága, hogy fogyasztójának életét vagy egészségét semmilyen módon nem veszélyezteti, vagy neki semmilyen egyéb módon károsodást nem okoz.

A fogyasztók elvárják az agrárgazdasági termékek előállítóitól, hogy a megelőzés minden módját alkalmazzák az élelmiszerek élelmezés egészségügyi biztonságának elérése érdekében.

Élelmiszerbiztonság és az élelmiszergazdaság kapcsolata

•Biztonságos élelmiszer

Előállítás, termelése az alábbi felek együttműködésén alapul:

- Takarmánykeverő üzemek (biztonságos állati takarmányok előállítása)
- Mezőgazdaság (elsődleges növényi/állati nyersanyagok, friss élelmiszerek termelése)
- Fogyasztó vevő (tárolás és feldolgozása háztartásban fogyasztás előtt)
- Állami szabályozás és felügyelet (jogalkotó, egészségügyi, ellenőrző szervek)

Élelmiszerbiztonság és az élelmiszergazdaság kapcsolata

•Élelmiszerbiztonsági, minőségbiztosítási rendszerek

-GHP (Jó higiéniai gyakorlat): élelmiszerbiztonsági szabályozás alapját adja

-GAP – GMP (Jó mezőgazdasági gyakorlat – Jó gyártási gyakorlat): termelés szervezéséhez, jó minőségű termék előállításához, értékesítéséhez szükséges előírásokat foglalja magában

-HACCP rendszer: feldolgozási, árukezelési folyamatok jellemzői alapján megállapítja a jellemző veszélyeket és szabályozásukra szolgáló intézkedéseket

-ISO 9001: dokumentált minőségbiztosítási rendszer

-TQM: rendelkezésre álló erőforrások hatékony alkalmazása

Élelmiszerbiztonság és az élelmiszergazdaság kapcsolata

•Fő élelmiszer-biztonsági stratégiai célok

- 1) Környezetből eredő kedvezőtlen hatások csökkentése
- 2) Élelmiszerláncból eredő szennyeződések csökkentése
- 3) Élelmiszerlánc áttekinthetővé tétele, egyszerűsítése
- 4) Felelős, felkészült tisztességes vállalkozások
- 5) Hatékony, egységes, gyorsan reagáló hatósági ellenőrzés
- 6) Összehangolt küzdelem a hamisítások, csalások ellen
- 7) Élelmiszer-biztonsági ismeretek és az igényesség elterjesztése
- 8) Tudományos kutatás támogatása, eredményeik hasznosítása

Forrás: Élelmiszerbiztonság. A magyar élelmiszer-gazdaság, a vidékfejlesztés és az élelmiszer-biztonság stratégiai alapjai, MTA Budapest (2010)

Összefoglalás

- A lakosság élelmiszer ellátását a lehető legnagyobb mértékben hazai forrásokból biztosítani
- Élelmiszerlánc optimalizálásával a hazai szükségletet meghaladó élelmiszerek exportjával javítani a nemzetgazdaság helyzetét
- Vidék önfenntartó képességét, munkalehetőségeit megőrizni, az élelmiszerfeldolgozás arányának növelésével javítani
- Fenntartható élelmiszertermelő rendszerek fejlesztése
- Az élelmiszerlánc biztonságosságának javítása
- Egyenlő feltételek megteremtése és a tisztességtelen verseny elleni fellépés érdekében erősítendő a nemzeti végrehajtó hatóságok együttműködése
- Célkitűzés a fogyasztók és a kereskedők esetében a fogyasztói jogok, érdekek szerinti tájékoztatás, figyelemfelkeltés

**„ÉLELMISZER – FELDOLGOZÁS NÉLKÜL
NINCS ÉLETKÉPES MEZŐGAZDASÁG;
MEZŐGAZDASÁG NÉLKÜL NINCS ÉLHETŐ
VIDÉK”**

Forrás: Magyarország közép és hosszú távú élelmiszeripari stratégiája 2014-2020

Felhasznált irodalom

- 1) Magyarország közép és hosszú távú élelmiszeripari fejlesztési stratégiája 2014-2020, Vidékfejlesztési Minisztérium
- 2) Élelmezésbiztonság. A magyar élelmiszer-gazdaság, a vidékfejlesztés és az élelmiszer-biztonság stratégiai alapjai, MTA Budapest (2010)
- 3) Nemzeti Vidékstratégia 2012-2020, Vidékfejlesztési Minisztérium
- 4) 2008. évi XLVI. Törvény az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről

SZENT ISTVÁN
EGYETEM

**KÖSZÖNÖM A MEGTISZTELŐ
FIGYELMET!**